

प्रदेश राजपत्र

प्रदेश नं. ५, प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ३) बुटवल, रूपन्देही, भाद्र ०४ गते, २०७६ साल (अतिरिक्ताङ्क २९

भाग १

प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको सूचना

नेपालको संविधानको धारा १७६ बमोजिम प्रदेश नं. ५ को प्रदेश सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत् २०७६ सालको ऐन नं. २३

प्रदेश नं. ५ प्रदेश पदक सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना: प्रदेश भित्र विभिन्न क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याउने व्यक्तिलाई प्रदेश सरकारका तर्फबाट कदर तथा सम्मान स्वरूप पदक प्रदान गर्ने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश नं. ५, को प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश नं. ५ प्रदेश पदक ऐन, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

(ख) "पदक" भन्नाले दफा ८ बमोजिमको पदक सम्झनुपर्छ ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

(घ) "समिति" भन्नाले दफा ४ बमोजिमको पदक सिफारिस समिति सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद-२

पदक प्रदान गर्ने प्रक्रिया

३. **पदक प्रदान गर्न सक्ने:** (१) प्रदेश सरकारले यस प्रदेशको राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, प्रशासनिक, शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुद, विज्ञान र प्रविधि, कृषि विकास, पूर्वाधार विकास, वातावरण संरक्षण, दिगो विकास, पर्यटन प्रवर्धन र प्रदेशको आर्थिक समुन्नति लगायतको क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याउने व्यक्तिलाई समितिको सिफारिसमा यस ऐन बमोजिम पदक प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदक हरेक वर्ष संविधान दिवसका दिन असोज ३ गते घोषणा गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि कुनै कारणले संविधान दिवसका दिन पदक घोषणा गर्न नसकिएमा प्रदेश सरकारले अर्को कुनै उपयुक्त दिनमा पदक घोषणा गर्न सक्नेछ ।

(४) प्रदेश सरकारले उपदफा (१) बमोजिम पदक प्रदान गर्दा पदक पाउने व्यक्तिको नाम र निजले प्राप्त गरेको पदकको प्रकार र श्रेणी तथा निजले पुऱ्याएको योगदान समेत उल्लेख गरी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक सूचना जारी गर्नेछ र यस्तो सूचना प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशन गरिनेछ ।

४. पदक सिफारिस समिति: (१) यस ऐन बमोजिम प्रदान गर्ने पदकका सम्बन्धमा प्रदेश मन्त्रिपरिषद् समक्ष सिफारिस प्रस्तुत गर्न देहाय बमोजिमको एउटा पदक सिफारिस समिति रहनेछ:

(क) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री	- अध्यक्ष
(ख) मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव
(प्रशासन तथा बैठक)	- सदस्य
(ग) आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सचिव	- सदस्य
(घ) राष्ट्रिय जीवनमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याएका प्रदेश भित्रका व्यक्तिहरू मध्येबाट प्रत्येक वर्ष समावेशी सिद्धान्तको आधारमा मन्त्रिपरिषद्ले तोकेको एकजना महिला सहित तीन जना	-सदस्य
(ङ) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव	- सदस्य सचिव

(२) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको समय र स्थानमा बस्नेछ ।

(३) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५. पदक सिफारिसका आधारः समिति समक्ष पदकका लागि सिफारिस गर्दा देहायका आधारमा गर्नुपर्नेछः

- क) प्रदेशको गौरव वृद्धि गर्ने कार्यमा विशेष योगदान पुऱ्याएको,
- ख) आफ्नो क्षेत्रमा उत्कृष्ट काम गरी प्रदेशको प्रतिष्ठामा योगदान पुऱ्याएको,
- ग) सरकारी सेवासँग सम्बन्धित व्यक्तिको हकमा आफूलाई तोकिएको काम उत्कृष्ट एवम् उल्लेखनीय रूपमा सम्पादन गरेको र ,
- घ) कुनै साहसी वा बुद्धिमत्तापूर्ण काम गरी सार्वजनिक हितको लागि विशेष योगदान पुऱ्याएको ।

६. पदक सिफारिस प्रक्रियाः (१) दफा ५ को खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) को आधारमा समिति समक्ष पदकका लागि सिफारिस गर्दा देहाय बमोजिम सिफारिस गर्नुपर्नेछः

- क) प्रदेश सरकार अन्तर्गत निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरूको हकमा सम्बन्धित सचिवको सिफारिसमा कानून सचिवले,
- ख) प्रदेशका सचिव र रा.प.प्रथम श्रेणी वा सो भन्दा माथिका कर्मचारीको हकमा प्रमुख सचिवले,
- ग) प्रदेश सभा सचिवालयका कर्मचारीका हकमा प्रदेश सभा सचिवले,
- घ) खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित व्यक्ति बाहेक अन्य व्यक्तिका हकमा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले,

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित निकाय वा पदाधिकारीबाट पदकका लागि सिफारिस प्राप्त हुन आएपछि समितिले आवश्यक छानबिन गरी यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम पदक प्रदान गर्नका लागि उपयुक्त देखिएका व्यक्तिको छनौट

गरी नामावली तथा निजहरूले पाउनु पर्ने पदकको प्रकार समेत खुलाई पदक प्रदान गर्नका लागि प्रदेश सरकार समक्ष नाम सिफारिस गर्नुपर्नेछ।

७. सुशोभन समारोह: (१) प्रदेश प्रमुखबाट पदक पाउने व्यक्तिलाई प्रदेश स्थापना दिवसका दिन आयोजना गरिने पदक सुशोभन समारोहमा पदक प्रदान गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रदेश स्थापना दिवसका दिन सुशोभन समारोह हुन नसकेमा मन्त्रालयले उपयुक्त दिनमा पदक सुशोभन समारोहको व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ।

(३) सुशोभन समारोहका दिन पदक पाउने कुनै व्यक्ति कुनै कारण उपस्थित हुन नसकेमा निजले सो पदक मन्त्रालयबाट प्राप्त गर्नेछ।

(४) कुनै व्यक्तिलाई कुनै पदक मरणोपरान्त प्रदान गरिएमा वा पदक पाउने व्यक्तिको सुशोभन समारोह हुनु अगावै मृत्यु भएमा निजले पाउने पदक निजको पत्नी वा पतिलाई वा त्यस्तो पत्नी वा पति नभए प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालालाई प्रदान गरिनेछ।

परिच्छेद-३

पदकको प्रकार र मर्यादाक्रम

८. पदकको प्रकार : (१) यस ऐन अन्तर्गत प्रदान गरिने पदकहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्।

(क) बुद्धशान्ति पदक: शान्ति स्थापना कार्यमा विशेष योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने।

(ख) प्रदेश प्रमुख जनसेवा पदक: संघीयता र गणतन्त्रको सुदृढीकरणका लागि तथा अन्य क्षेत्रमा उत्कृष्ट र उल्लेखनीय कार्य गरी जनस्तरमा लोकप्रिय रहेका जनप्रतिनिधि, समाज सेवी वा प्रदेश सरकारबाट नियुक्त भएका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने।

- (ग) **मुख्यमन्त्री प्रज्ज्वल दीप पदक:** प्रदेशको समृद्धि तथा प्रतिष्ठा अभिवृद्धिका लागि विभिन्न क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (घ) **प्रदेश सेवा समर्पण पदक:** ईमानदारीपूर्वक, उत्कृष्ट एवम् प्रशंसनीय कार्य गर्ने प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कर्तव्यनिष्ठ कर्मचारीलाई प्रदान गरिने ।
- (ङ) **उजिरसिंह दीप पदक:** देशको सुरक्षा तथा विपद्मा उद्धारको क्रममा अभूतपूर्व क्षमता प्रदर्शन गरी वीरता र साहसपूर्ण कार्य गर्ने व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (च) **समाज सेवा श्री पदक:** समाज सेवा, स्वास्थ्य, वातावरण, दिगो विकास, मानव अधिकार र समाज सुधारका क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान गर्ने व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (छ) **प्रदेश रत्न पदक:** कृषि, श्रम, रोजगारी, भाषा, साहित्य, कला, संगित, शिक्षा, खेलकुद र सूचना तथा संचार विज्ञान तथा प्रविधिको क्षेत्रमा अनुकरणीय कार्य गरेका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (ज) **पुथाश्री शिखर पदक:** प्रदेश भित्र पर्यटन क्षेत्रको विकासमा उल्लेखनीय योगदान गरेका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (झ) **प्रदेश प्रज्ञा पदक:** शैक्षिक क्षेत्रमा सर्वोत्कृष्ट योगदान पुऱ्याएका विद्यालय, विश्वविद्यालय तथा तिनका शिक्षक एवम् पदाधिकारीलाई प्रदान गरिने ।
- (ञ) **प्रजापति गौतमी पदक:** महिला सशक्तीकरण र बालबालिकाको हक, हित र संरक्षणको क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान गरेका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।
- (ट) **दङ्गीशरण बलिहाङ्ग पदक:** सामाजिक सद्भाव, सामाजिक सुधार र समानताका पक्षमा काम गरेका अभियन्ता तथा सांस्कृतिक

पहिचानको संरक्षण तथा प्रवर्धनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान गरेका व्यक्तिलाई प्रदान गरिने ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क) मा उल्लेख भएको पदक बाहेक अन्य पदकहरू "क", "ख" र "ग" गरी तीन प्रकारका हुनेछन् ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रदान गरिने पदक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) उपदफा (१) मा उल्लेख गरिएको पदकका अतिरिक्त नगद पुरस्कार समेत प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम प्रदान गरिने नगद पुरस्कारको राशि र नगद पुरस्कार सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. **पुनः पदक पाएमा थपिने चिन्ह** : यस ऐन बमोजिम एक पटक पदक पाईसकेको व्यक्तिले पुनः सोही पदक पाएमा प्रत्येक पटकको निम्ति पहिलो पटक पाउँदाको पट्टिकामा १ सेन्टिमिटर लामो कास्य, दोस्रो पटक ताम्र, तेस्रो पटक रजत र चौथो पटक स्वर्णको एक एक बुद्धको मूर्ति अङ्कित चिन्ह थपिनेछ ।

१०. **पदक लगाउने क्रम**: एक भन्दा बढी पदक पाउने व्यक्तिले आफूले पाएका पदक लगाउँदा मर्यादाक्रम अनुसार दाहिने तर्फबाट लगाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४

विविध

११. **पुनः उपलब्ध गराउने**: कुनै व्यक्तिले आफूले प्राप्त गरेको पदक हराएमा वा नष्ट भएमा मन्त्रालयले तोकिए बमोजिम त्यस्तो पदक पुनः उपलब्ध गराउने छ ।

१२. **पदक प्रचलनमा ल्याउन नपाइने**: प्रदेश सरकारबाट प्रदान गर्ने पदक जस्तो नाम, बनोट र आकृति कायम गरी कुनै संस्था वा व्यक्तिले कुनै पदक दिन पाउने छैन ।

१३. पदकको स्वरूप हेरफेर वा थपघट गर्न सक्ने: प्रदेश सरकारले तोकिए बमोजिम पदकको संख्या, आकार, प्रकार तथा बनोटमा थपघट वा आवश्यक हेरफेर गर्न सक्नेछ।
१४. पदक रद्द गर्न सकिने: (१) यस ऐन बमोजिम कुनै व्यक्तिलाई प्रदान गरिएको पदकलाई प्रदेश सरकारले देहायको अवस्थामा रद्द गर्न सक्नेछः
(क) आफूले प्राप्त गरेको पदक कसैलाई बिक्री गरेमा वा बन्धकी राखेमा,
(ख) आफूले प्राप्त गरेको पदकको मर्यादा विपरीत हुने गरी पदकको प्रयोग गरेमा वा कसैलाई प्रयोग गर्न दिएमा,
(ग) प्रदेशको अपमान वा मानमर्दन गरेमा,
(घ) प्रचलित कानून विपरित राष्ट्रको मर्यादामा आघात हुने कुनै कार्य गरेको प्रमाणित भएमा ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै पदक रद्द गरिएमा प्रदेश सरकारले पदक पाउने व्यक्तिको नाम र रद्द गरिएको पदक समेत खुलाई सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक सूचना जारी गर्नुपर्नेछ।
१५. पदक स्वेच्छाले फिर्ता गर्न सक्ने: कसैले यस ऐन बमोजिम प्राप्त गरेको कुनै पदक स्वेच्छाले फिर्ता गर्न चाहेमा त्यस्तो पदक आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयमा बुझाउन सक्नेछन् ।
१६. नियम बनाउने अधिकार: यस ऐनको कार्यान्वयन गर्नको लागि प्रदेश सरकारले आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ।

प्रमाणीकरण मिति: २०७६/०५/०४

आज्ञाले,
शंकर प्रसाद खरेल
प्रदेश सचिव